

Ny musik

af Sunleif Rasmussen

*Føroya Symfoni-
orkestur ur-
opfører Sunleif
Rasmussens
»Havið«
d. 30.11.86 –
Tegning af Ingál-
vur av Reyni*

tegning fjernet af
copyrightmæssige hensyn

Færinger har deres egen kompositionsmusik og deres egen populærmusik. Men blandt kunstnerne – komponister og musikere – er der ikke en klassisk lejr over for en rytmisk, og koncertpublikummet er stort set det samme. Er der modsætninger, er de snarere at finde inden for institutionerne – koncertsteder, radio, TV – og hos politikerne. Sunleif Rasmussen, komponist og musiker på tværs af genrene, skriver om vilkårene for den eksperimenterende musik.

Et ben i hver lejr

Det musiske i et menneske er der bare. Hvornår ens musikliv opstår, er ikke tidsbestemt. Derimod kan man tidsfæste det udøvende musiklvs begyndelse.

For mit vedkommende har det sin oprindelse i den såkaldte rytmiske musik eller nærmere betegnet populærmusik, dette i en meget ung alder. Sammen med min personlige modning gik udviklingen til jazz (ECM*), naturligvis også bestemt af det ydre miljø.

Jeg blev fascineret af stemmen som instrument som aktiv korsanger. Dette gav mig en dybere musisk bevidsthed og inspirerede mig til at skrive musik for kor, og vokalmusik i øvrigt. Det blev i hvert til-

fælde en af de veje, der førte mig nærmere kompositionsmusikken.

Mit første seriøse forsøg på at skrive for kor blev korværket »Tvílyndi« (Spaltet), påbegyndt 1981 og afsluttet foråret 1982. Første gang fremført i forbindelse med Nordens Hus' indvielse i maj 1982. I værket forekommer der både gennemført kompositions- musik, jazz samt improvisation.

Ikke bevidst, men meget nærliggende afspejler de forskellige musikgenrer, man som komponist bevæger sig i, de ydre omstændigheder. Selvfølgelig er det individuelt i hvor høj grad man lader sig påvirke, og

i hvilket omfang man er i stand til at anerkende eller forstå mere fremmedartet kunst. Et menneskes forståelse er lig dets fleksibilitet. Taler vi om fremmedartet eller ny musik, er accepten heraf bestemt af publikums/tilhørernes åbenhed.

I det hele taget er der tre faktorer, der bestemmer udfaldet af en musikudfoldelse:

1. Komponisten = den skabende.
2. Musikeren = den udøvende.
3. Publikum = de modtagende.

For di Færøerne er et lille samfund, ser vi tit de samme mennesker i forbindelse med den musikalske udøvelse. Dette gælder også for publikum, som stort set er det samme. Dette i sig selv viser jo en fleksibel balance. Men publikum hvem er det?

Komponisten danner oftest »karmen« om et værk. Han er den der har distance til udøveren/modtageren. For mit eget vedkommende, så opfatter jeg mig selv som mit eget første publikum. Dette forhindrer forudindtagne holdninger til publikums kompetence, og stimulerer komponisten til oprigtighed imod den skabende musikalske bevidsthed. Dette også i et håb om opgør mod udsagn som siger, at ny musik kun er for en flok udvalgte mennesker.

Komponistforeningen

Komponistforeningen blev stiftet i 1984, fordi komponisterne indtil da ikke havde været sikret ophavsret til deres værker. Ganske vist havde loven om ophavsret eksisteret siden 1961, men både blandt komponister, arrangører og i radioen var der tendens til at overse den. Samtidig opstod der behov for en forening, der kunne formidle de færøske komponisters kontakt til KODA.

Komponistforeningen består af medlemmer fra alle eksisterende genrer. Bestyrelsen på 3 medlemmer består af en fra kompositionsmusikken, en fra populærmusikken og en fra jazzmusikken.

Der er blevet rettet op på mange ting efter samarbejdet med KODA, dog skal nævnes, at nogle insti-

tutioner og spillesteder ikke synes at forstå nødvendigheden af komponistens ophavsret.

I 1984 arrangerede komponistforeningen sammen med Nordens Hus et kursus med den islandske komponist Atli Heimir Sveinsson. Dette resulterede i den første færøske deltagelse i »Nordiske Musikdage« i Reykjavik med egne kompositioner, okt. 1986.

Komponistforeningen er ellers medlem af paraplyorganisationen LISA.

Den levende færøske musik/ de udenlandske musikere

Her kommer vi ikke uden om Nordens Hus, den ideelle ramme om kulturlivet i øvrigt.

I reglementet for Nordens Hus bliver der lagt vægt på udveksling af kunstnere, heriblandt også musikere. Der har også været mange gæstemusikere på Færøerne, men knapt så mange færinges udenlands. Udenlandske professionelle musikere inspirerer færøernes musikliv positivt. Dog opstår der en konflikt, idet det stort set er det samme publikum, der går til de pågældende koncerter. Konflikten består i publikums oplevelse af den professionelle optræden, som sidestilles med den færøske amatørers optræden.

At kravene er store, ved vi. At det står slettere til, når det kommer til at sætte pris på den færøske amatørers optræden, føler vi – ikke mindst hvad økonomien angår. Det strømmer ikke just med penge til det færøske kulturliv i det hele taget. Man kunne ønske sig en bredere kulturel bevidsthed og forståelse blandt politikere, hvilket naturligvis ville højne det kulturelle niveau. Nordens Hus var et kæmpe fremskridt, men ideen er ligesom ikke fulgt op, og det er ikke blevet til mere end denne ramme. Der er tilbøjeligheder blandt politikere til at bruge Nordens Hus som sovepude.

Musik i radio og TV

Almene medier som radio og TV skulle formidle de eksisterende musikgenrer i større eller mindre om-

Sunleif Rasmussen

(foto Arne Kjær)

fang. Det er bare ikke kendsgerningerne. For begges vedkommende gælder det, at de dækker en eller to bestemte genrer, hovedsagelig popmusik, andet bliver bare udelukket, ikke mindst den eksperimenterende musik.

Måske er det et spørgsmål om kompetence, mere end interesse. Der viser sig ikke at være bevidsthed/forståelse for meget, som ligger udover det »almindelige«. Dette er alt andet end inspirerende for dem, der forsøger sig med eksperimenterende musik.

Heller ikke bliver det altid forstået at værdsætte den optrædende. Musik/musikerne er ofte nogen, der bare er der, og bruge dem det skal man jo, men betale, ja så bliver der mest tale om symbolske beløb. Principielt er det også forkert, at medier dukker op et sted, hvor der skal optrædes, uden at spørge om lov overhovedet.

Musikken i fremtiden

Det ser lysere ud for musiklivet på Færøerne fremover. For nogle år siden blev den landsomfattende musikskole startet, med mange tilbud også ude på bygderne. Dertil kommer at flere nye musikere uddanner sig udenlands, og nogle er allerede kommet hjem igen.

Deres levevej vil blive den pædagogiske. Det er jo en utopisk tanke at leve som professionel musiker på Færøerne, og det er der ingen der forventer. Samtidig er det dræbende for det personlige talents udvikling at have for mange undervisningstimer. Et liv som underviser, fast medlem af Færøernes symfoniorkester, og samtidig stå for udvikling af eget talent er jo opslidende og ikke mindst tidskrævende. Det gavner heller ikke dem, der skriver ny musik, idet der ikke vil blive tid og kræfter for dem der kunne udføre den, til at gøre det.

En ønsketænkning fremstiller den ideelle balance mellem din levevej og din personlige musikalske udvikling. Dertil og ikke længere er det op til den enkelte, resten ligger i den politiske afgørelse og ikke mindst forståelse.

□

I anmeldelsen af korpladen »Blått« s. 57 er omtalt en af Sunleif Rasmussens (f. 1961) kompositioner, samt musik af yderligere to andre unge færøske komponister, Pauli í Sandagerði og Bjarni Restorff (begge f. 1955).

Nogle af Sunleifs ECM*-prægede jazzkompositioner er indspillet i 1982 på TUTL-udgivelsen HJF 17 (se diskografien s. 63).

* Dvs. nyere jazz af en type, som i løbet af 1970'erne blev det tyske pladeselskab ECM's særkende, med navne som Keith Jarrett, Jan Garbarek, Pat Metheny.